

ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱԺԻՆԸ

ԿԻՆԸ

II — ԿԻՆԸ՝ ԲՆԱԽՕՍԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

Ծանօթացած ըլլալով կնոջ սեռային գործարաններուն, այժմ անցնինք անոնց բնախօսական գործունէութեան:

Ստինքները կաթի գործարաններ են: Այդ բաղադրեալ գեղձերուն մէջ արտադրուած կաթը արտածոր խողովակներու միջոցաւ կը հոսի դէպի պտուկը, անկէ ծծուելու համար երախային կողմէ:

Օր կաթը կը պարունակէ 6% շաքար, 4% սեր եւ 4% պանիր, քիչ մը աղ, կենսանիւթեր (վիթամին) եւ ջուր:

Մեծ ու փոքր չրթները իգափողին եւ ծիլին պահպաններն են: Իգափողը մերձեցումի առեւն կ'ընդունի սերմը: Այս խողովակին հանգամանքը թթուային է, վիճակ մը որ արգանդին պարանոցը մանրէներուն ներխուժումէն զերծ կը պահէ:

Մերձեցումի առեւն արգանդը կը պրկուի եւ կաթիլ մը սերմ կը ծծէ ներս: Սերմնահեղուկին սերմնակենդանին՝ կնոջ ձուին հետ միանալէ յետոյ՝ կը կազմէ սաղմը, որ կ'աճի արգանդին մէջ մինչեւ ծննդաբերքի օրը:

Արեւունքէն յետոյ, արգանդը ամսէ ամիս դաշտանի ծնունդ կուտայ: Արգանդին պատերէն արիւն կը խուժէ քանի մը օր եւ յետոյ կը դադրի:

Ձուարաններէն եւ ուրիշ ներքնահոս գեղձերէն արտադրուած նիւթի մը արդիւնքն է դաշտանը, որ ուրիշ կենդանիներու մէջ բնաւ չ'երեւիր: Կապիկները միայն դաշտանի մօտեցող վիճակի մը կ'ենթարկուին:

Ձուարաններուն գլխաւոր պաշտօնն է ձուարձակումը, այսինքն հաւկիթ ածել: Գործողութիւն մը որ ամէն դաշտանի առեւն կամ քիչ առաջ կը կատարուի:

Բացի ձուարձակումէ, ձուարանը ունի ներքնածոր արտադրութիւն մը, նիւթ մը, որ ուղղակի արեան խառնուելով՝ կնոջ կուտայ իգական շնորհքն ու հմայքը, միանգամայն կառավարելով դաշտանին ու ստինքներուն գործունէութիւնը:

Արձակուած կամ ածուած հաւկիթը օնկոպեան խողովակներէն դէպի արգանդը կը ճամբորդէ:

Կնոջ ձուն երբեմն զոյգ գեղնուց (կորիզ) կ'ունենայ: Երկուրեակներուն բացատրութիւնը այսպէս կը տրուի: Որոշ տարիքէ մը ետքը ձուարանները կը դադրին ածելէ: Այդ առեւն դաշտանն ալ կը դադրի, կնոջ հոգեկան վիճակը ցնցուձմերու ենթարկելով:

Կիներու և սեռային զգացումին աւելի կամ պակաս ըլլալը կախում ունի ձուարաններուն, վահանագեղձին եւ ուրիշ ներծորային գեղձերու աւելի կամ նուազ արտադրութենէն եւ սեռային գործարաններու անթերի կամ թերի զարգացումէն:

III — ԿԻՆԸ՝ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

Կինը մայրէն զանազանել շատ դժուար է: Հետեւաբար կ'նոյ առողջաբանութեան կցելու է յղութեան կամ մայրութեան առողջաբանութիւնն ալ:

Կոյս աղջիկները պէտք է հոգ տանին իրենց արտաքին սեռային գործարաններուն մաքրութեան: Շաբաթը երեք անգամ օճառով եւ գաղջ ջուրով պէտք է լաւ մը լուալ զանոնք: Դաշտանի ատեն շատ մաքուր լաթեր գործածելու է, որպէսզի իզափողէն ներս չխուժեն մանրէները:

Ամուսնացած կիները արտաքին մաքրութենէն զատ՝ իզափողը մաքրելու են շաբաթը 1—2 անգամ գրեխով (շիրինկա): Գրեխով ներարկուելիք ջուրը եռացած եւ ապա գաղջացած ըլլալու է: Զօրաւոր հականեխականներուն գործածութիւնը ներելի չէ: Քիւօ մը ջուրին մէջ երկու թէյի դգալ աղ հալցցնելով գրեխ ընելու է: Գրեխ ընելու համար աճողին վրայ պառկելու է եւ ոչ թէ նստելու, եւ գրեխին ամանը երեք ոտք (մէկ մեղր) բարձրութենէ կախելով՝ թողելու է, որ ջուրը հոսի իզափողէն ներս: Ընթմակահոսութեան մասին կը խօսինք յետոյ:

Մահմետականները շատ առողջապահիկ սովորութիւններ ունին: Մահմետական կիները միզելէ ետք կը յուան իրենց արտաքին գործարանները: Հետեւելու է անոնց օրինակին:

Կնոջ միզանցքը կարճ է եւ այդ պատճառաւ մէզի կաթիլներ կը սրսկուին փոքր շրթներուն եւ իզափողի գաւթին շուրջը: Պէտք է լուալ մէզի կաթիլները, որոնք մնալով դէշ հոտ կ'արձակեն եւ քերուրտուք կը պատճառեն: Հոս տեղն է յիշել թէ հայ կինը շատ ծոյլ է իր սեռային գործարաններուն մաքրութեան մէջ: Իբր տառնեղիւ տարուան բժշկ՝ կը հաստատեմ այս կարծիքս:

Դաշտանի ատեն գրեխով ներարկումներ ընելու չէ, այլ արտաքին մաքրութեամբ բաւականանալու է: Նաեւ պաղ լոգանք կամ լման բաղնիք առնելու չէ:

Դաշտանի ատեն զուգաւորումը փնասակար է: Յղի մնալու համար մերձեցումի նպաստաւոր ժամանակն է դաշտանէն անմիջապէս առաջ եւ մաքրուելէն յետոյ:

Ստինքները նեղ կրծկալներով եւ սեղմիրաններով չարչարելու չէ: Օցուն պտուկներով օժտուած խոշոր ստինքները կ'նոյ մը և մօր մը համար անգին զանձեր են:

ԲԺ. Ա. ԱՐԷԼԵԱՆ